

4500 iztiskov.

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 8 krone.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Razglas glede letošnjega ogledovanja živine. — Razglas glede odaje plemenske perutnine štajerske pasme. — Rešitev domače živine iz hleva ob izbruhu požarja. — O uporabi strojev za košnjo. — Zatiranje deteljne predenice. — Kako je treba ravnati z vinsko posodo. — O pridelovanju cikorije in njega rentabilitati s posebnim ozirom na Srednje in Spodnje Štajersko. — Vpliv žveplenega cvetja na rast. — Vsepnina proti kužnemu zametanju pri govedu. — Pretakanje vina. — Nova nevarnost za svinjerejo. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Poročilo o stanju hmelja. — Prašanja in odgovori. — Uradno. — Zadruga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznanila.

Razglas glede letošnjega ogledovanja živine.

Razen v št. 7. „Gospod. Glasnika“ z dne 1. aprila t. l. objavljenih živinskih ogledovanj, se bodo letošnje jesen, glasom odloka deželnega odbora št. 19.136/VII. 726, z dne 18. junija 1912, v sporazumljenju s p. n. okrajnimi odbori po predlogu c. k. kmetijske družbe štajerske vršila po Štajerskem redna živinska ogledovanja v sledečih krajih:

1. dne 27. avgusta v Ormožu,
2. „ 28. „ „ Slovenjem Gradcu,
3. „ 29. „ „ Sevnici,
4. „ 30. „ „ Celju,
5. „ 31. „ „ Kaplji (v vranskem okraju),
6. „ 2. septembra v Ljubnem (v gornjegrajskem okraju),
7. „ 3. „ „ Velenju (v šoštanjskem okraju),
8. „ 6. „ „ Gleisdorfu,
9. „ 7. „ „ Fürstenfeldu,
10. „ 12. „ „ Ivnici (Elbiswald),
11. „ 16. „ „ Birkfeldu,
12. „ 17. „ „ Weizu,
13. „ 20. „ „ Kindbergu,
14. „ 21. „ „ Müzzuschlagu,
15. „ 26. „ „ St. Gallenu,
16. „ 27. „ „ Eisenerzu,
17. „ 2. oktobra „ Oberwölzu,
18. „ 7. „ „ Obdachu,
19. „ 11. „ „ Marijinem Celju.

Potem leta 1911 na Zgornjem Štajerskem izpadle razstave v sledečih dneh:

20. dne 25. septembra za sodni okraj Liezen v Admontu,
21. „ 1. oktobra v Murau,
22. „ 4. „ „ Oberzeiringu,
23. „ 5. „ „ Judenburgu,
24. „ 9. „ „ Afenzu.

Ti termini so veljavni le tedaj, če se v dotičnem sodnem okraju ne pojavi kuga slinavka, ali če politična oblast iz katerega koli ozira ne ukrene kaj nasprotnega.

Ob enem opozarjamo na določbo v odloku visokega deželnega odbora z dne 20. julija 1899, št. 26.106 in § 20, odstavek 2. in 3. živinorejske postave z dne 17. aprila 1896, dež. zak. št. 41, da lahko dobi vsak posamezen razstavljavec v eni kategoriji (biki, krave, v plemenskih okoliših mlada živina) le po eno darilo v denarju in da ima, če prižene v kaki kategoriji tri goveda, ki bi po splošni sodbi morala dobiti deželno ali državno darilo, pravico do bronaste, če pa jih prižene šest v eni kategoriji, pa pravico do srebrne deželne kolajne.

Od osrednjega odbora c. k. štajerske kmetijske družbe.

Razglas glede oddaje plemenske perutnine štajerske pasme.

O. o. namerava tudi letos, 1912, razdeliti med svoje ude plemensko, čistokrvno štajersko perutnino, v kolikor bodo dopuščala denarna sredstva, v to svrhu določena. Tozadavne prošnje

pa morajo biti vsaj do 1. septembra 1912 pri osrednjem odboru c. k. kmetijske družbe štajerske v Gradcu, Stempfergasse 3, in se na zapoznele ne bo oziralo.

Posamezniki, ki pa morajo biti člani kake podružnice ali zadruga, naj vložijo prošnje pri načelstvu svoje podružnice. Podružnično predstojništvo ima dotične prošnje vestno pregledati, je li prošnik vreden in zanesljiv, njegovo dvorišče primerno (suho, odločena lega, da imajo kokoši dovolj prostora za prosto gibanje in je obenem ohranitev čiste pasme zajamčena), je odobriti in potem skupno vposlati osrednjemu odboru. Zgornja Štajerska dobi načeloma samo starošajersko pleme. Za Srednje in Spodnje Štajersko si pridržijo kmetijska družba določitev pasme radi različnih krajevnih, rejnih in gospodarskih okolščin (hribovite, ravne lege, bližina gozdov, bavi li se prebivavstvo pretežno s pitanjem ali trgovino z jajci); to se mora v prošnji naznaniti in oziraje se na te podatke se bo določila ali sulmodolska, starošajerska ali pa celjska pasma. Prošenci za eno kurjo družino so navezani na sledečo izjavo.

„Podpisan prosi c. k. kmetijsko družbo za 1 kurjo družino pasme; če se njegovi prošnji ugodi, se zaveže, da hoče skrbeti za ohranitev čistega plemena na ta način, da ali odloči ali proda dosedanje tujekrvno pleme; oskrbeti si hoče čistokrvno kurjo pasmo, slušati navodila gospodov potovalnih učiteljev in skrbeti za razširjenje čistokrvne pasme na ta način, da zamenja jajca za domačo potrebo z onimi tujekrvnih pasem.“

Golice za prošnje, ki služijo ob enem kot reverzi, se dobé pri podružničnih načelstvih.

V Gradcu, 1. julija 1912.

Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Načelnik: Glavni tajnik:
Attems l. r. Juvan l. r.

Rešitev domače živine iz hleva ob izbruhu požarja.

Znano dejstvo je, da popolnoma zgubijo glavo sicer mirno in trezno misleči ljudje ob izbruhu ognja, ko jim hoče divji element uničiti vse njihovo premoženje. Navadno si ne vejo in ne znajo pomagati pri rešitvi, ampak letajo, begajo semtertje in tarnajo.

Sicer je gašenje ognja in rešitev raznih objektov v prvi vrsti naloga ognjegasev. Ker pa teh navadno ni koj na mestu — žalibože imamo doma na Spodnjem Štajerskem tudi zelo malo ognjegasnih društev — so pri izbruhu ognja domačini in sosedje naravnost nenadomestljivi; kajti uspeh gašenja in rešitev živine, obleke, živil, raznih dragocenosti, nadalje obramba sosednih poslopj i. t. d. je v prvi vrsti odvisen od tega, ali so posejgi takoj in primerno vmes dotičniki, ki so najprej zapazili rudečega petelina na strehi. Naloga ognjegasev je potem, dovršiti rešilna dela.

Vsakterega dolžnost je, krepko pomagati pri gašenju in rešitvi in si naj šteje vsak v čast, da je mogel pomagati svojemu bližnjemu.

To se zlasti lahko zgodi pri rešitvi domače živine. Seveda mora biti dotičnik znan z navadami domače živine in mora poznati tudi potrebna rešilna dela. V tem daje strokovnjak Al. Riedel približno te-le nauke:

Gotovo ste že opazovali, da sili živina pri požaru, ako smo jo spravili iz hleva, na vso moč zopet nazaj vanj. Vzrok temu je svetloba plamena, ki živino prestraši in zbega. Živina išče instinktivno varstva in zavetišča ter beži nazaj na svoje stojišče v hlev, na kterege je navajena. Ravnotako ste gotovo tudi že imeli priliko opazovati, da se živina pri požaru ali v drugi nevarnosti odtrga od jaslji in se stisne skupaj v gračo, tako da posameznih živinčet ne dobiš zlahka od gruče proč, zlasti ne konj in ovac. Nenavadna prikazen ognja jih je vznemirila in ostrašila. Ker slutijo nevarnost, stisnejo se skupaj, da bi se skupno branila. Iz istega vzroka (ker je nenavadni blišč) si poiščejo živali pri požaru najbolj oddaljen in najbolj temen kot v hlevu, od koder jih človek ne more nikamor spraviti.

Pametujte tedaj sledeče:

a) Ne odvezujte toraj vse živine naenkrat!

b) Zavežite naglo živini oči in jo peljite posamezno iz hleva, to pa zlasti konje!

c) Le v najhujši sili odvežite vso živino naenkrat! Jedno živinče potem takoj s silo izvlecite iz hleva, druge pa za njim iztirajte s palico!

Najboljše je, če imajo hlevi več vrat na nasprotnih stenah, tako da lahko izpustimo živino iz hleva ravno na nasprotni strani ognja. Ako je sila, naj se vseka v steno luknja in tako predere zid.

Perutnino polovite in vtaknite v vreče, ali pa jo zaprite kam drugam, v prostor, ki je proti ognju zavarovan. Sicer perutnina zleti nazaj v ogenj.

Najtežje je rešiti svinje iz gorečega poslopja. Te se morajo — če je le mogoče — povežati in naravnost zanesti na plano na varen kraj.

V splošni zmešnjavi se navadno pozabi na skrbne bučelice, ki potem pocrkajo vsled vročine in dima.

Zadelajte okence vsakega panja — skozi ktero letajo čebele na pašo — in zanesite rahlo panje na varno. Tamkaj pa takoj odprite okenca panjev, da se ne zadušijo čebelice.

Pri rešitvi živine opustite vsak vrišč, tudi glasno klicanje in kričanje. Pazite na svojo varnost; delajte, kolikor se da mirno, in sicer zmiraj dva ali trije možje skupaj.

Zlasti je dobro, če je pri rešitvi živine navzoč tudi pastiralipa ona domača oseba, ki je živino krmila in ji dajala jesti. Živina pozna glas teh oseb in se da rajše spraviti iz hleva.

Veliko napako delajo kmetovalci pri stavljenu s tem, da si zgradijo poslopja tako, da stoji navadno hiša na jedni strani (recimo severni), na drugi, nasprotni strani hiše pa škedenj (toraj na južni strani), na vzhodni strani med hišo in škedenjem so postavljeni hlevi, tem nasproti (tedaj na zahodni strani) pa je pozidan svinjak. Na sredi vmes med temi stavbami je gnojišče in velika gnojiščnica. Vrata hlevov so napravljena na gnojiščni strani. Razdalja med posameznimi poslojji je zelo majhna, pogostoma je praveca odprtina ali predor (tunnel), skozi katero se komaj in komaj pripelje voz z gnojem.

Na severni strani: hišno poslopje.

na južni strani: škedenj (parma. gumno, pod).

Ako pa je med dvoje poslojji le nekoliko razdalja, gotovo je tam dal gospodar postaviti visok plot, pa še seveda brez lese. Če izbruhne ogenj, kako hočete potem rešiti živino, zlasti če nimate še jednih vrat iz vsakega hleva na zunanjo stran, na prosto?!

Pomislite to! Ako si date napraviti še jedna vrata pri že postavljenih svojih hlevih, ki vodijo ven na nasprotno stran gnoja (v našem slučaju na izhodno stran), imate le malo stroškov in dela, v slučaju ognja pa si le lahko pomagata.

Navadno se hlevska vrata odpirajo na znotraj. V nevarnosti sili vsa živina nenkrat k vratom, ki se zaprejo. Pomoč je od zunaj potem dosti bolj zamudna in težavna, živinica ne more iz gorečega hleva in zgori. Uvažujte kmetovalci tudi to okolnost in si dajte predstaviti hlevska vrata, kar Vam znabiti še more kedaj zelo koristiti, nasprotno pa Vam žepa to delo samo gotovo ne bo preveč izpraznilo.

O uporabi strojev za košnjo.

(Spisal kmetijski učitelj Anton Jentsch v Mariboru.)

Od obiskovalcev tečaja za pridelovanje krmil mi je znano, da leži tako mnogokteri kosilni stroj na Štajerskem v shrambi za staro šaro. Ko sem enkrat pokazal Cormick — kosilni stroj, skomizgnil je neki obiskovalec kurza zaničljivo z ramami in dejal: „To je za figo, ni vredno piškavca oreha, nič ne velja.“ Koliko tisoč kmetovalcev pa ve Bogu hvalo, da imajo stroje za košnjo, da so neodvisni od koscev, da lahko kosijo, kdaj in kolikokrat le hočejo in da spravijo krmo mnogo ceneje, kakor če si vzamejo drage kosce. V okrožju Braunau (Brunov na Češkem) pa ne kosi kmet samo na deteljiščih in travnikih s kosilnim strojem v to svrhu, da krmila suha spravi v hrame, ampak on pripne kratkomalo stroj za košnjo k vozu tudi takrat, ko si gre kosit zelene detelje ali trave. V nekterih minutah ima dovolj nakošene in drdra s polnim vozom zopet proti domu. Jaz pa sem previden pri priporočanju strojev za košnjo, ker je treba za njeno uporabo vendar nekoliko stvar poznati, kajti drugače se stroj vsak čas pokvari, razjarjen in jezen zavleče kmetovalec stroj za košnjo med staro šaro in sodba se glasi: „Fičnika ni vredna ta-le novotarija!“ Namen teh vrstic mi je pred vsem, da privleče ta ali oni kmetovalec kosilni stroj izpod starega železja in vendar še enkrat poskusi s strojem za košnjo, ko prečita ta članek. Saj je vendar škoda za izdani denar za kosilni stroj in škoda, da bi počival in dremaal kosilni stroj med staro šaro.

Spregovorimo pred vsem o rezilu! To obstoji iz prečke s privitimi „prstmi“ (zobci) in nožne tračnice s prikovanimi noži. Konci „prstov“ naj ležijo v ravni črti. Pri poznejšem naročilu se dostikrat zgodi, da naročeni nadomestni prsti niso s prvotnimi jednaki. Potem imamo na stroju dvoje vrst prstov, in njih konci ne ležijo v ravni črti. Stroj dela težko in trpi pri tem, seveda je tudi kmalu obrabljen. Pri naročilu prstov in

vseh drugih nadomestnih delov se mora navesti poznamovanje, številka in pa leto nakupa. Pri nakupu vsakega stroja za košnjo se dobi seznam strojnih delov. Ta seznam si dobro shranite in pri naročilu navedite poznamovanja delov, kakor jih imenuje tovarna. Imamo tovarne, ki se bavijo zlasti z dobavo nadomestnih delov vseh sistemov kosilnih strojev in niso drage. Nože lahko kupimo tukaj ugodno, drugi deli dostikrat ne pridejo prav. V razcepih prstov so uvrščene vložne ploščice in z zakóvico (Niete) pritrjene. One imajo drugi del kosilnega rezila. Pripetilo se mi je že večkrat, da kmetovalci niso tega znali, da se morajo te vložne ploščice, ko so obrabljene, zopet z drugimi nadomestiti. Ako se to ne zgodi, se protirezila popolnoma zaokrožijo, in stroj se pri košnji potem skvari.

Po zimi se ploščice zamenjajo, malo obrabljene se zopet nabrusijo, in rabimo še jih lahko naprej. Tudi med letom si je treba večkrat ogledati ploščice in — če so zelo obrabljene — jih nadomestiti z drugimi. Dobimo pa gladke in gabrnate (gerippt) vložne ploščice. Gabrnate ostanje delj časa ostre. Nožne tračnice naj ima kmetovalec vsaj tri zmiraj na razpolago. Ako so postale tumpaste, ali če se je ktera strla na kamnu, nadomestite jo.

V ugodnih razmerah se lahko s strojem kosi pol dneva. Pri brušenju opozorimo brusca, da nam ne nabrusi tudi nožišča. Ako vkljub temu to stori, stere se nožna tračnica od nožišča, in kupiti si moramo nov nož. Dal sem strto nožišče in nož sicer že skovati, toda nikakor ne drži. No, — za silo je pač vse dobro! — Mazanje je pri kosilnem stroju večje važnosti kakor pri vsakem drugem. Skrbite, da namažete vse dele, katere je sploh treba, to pa med delom vsaj vsako uro. Najbolj važno ležišče je ono, v katerem tiči kljuka. Na to ležišče posebno pazite in pri košnji večkrat, oziroma takoj v začetku košnje pogledajte, da se ne vname. Vzroki so lahko: 1. Ležišče je onesnaženo, ker se je v njega zatepel pesek. 2. Ponvica, iz ktere teče olje, ne drži. 3. Tečaj ali blazinica pri kolesu ročice (kljuka) ni dobro vravnana (stoji poševno) ali je obrabljen. 4. Olje je preredito in prenaglo steče. Vzamite v tem slučaju bolj gosto olje in zadelajte luknjico z vato. Dobro bo, ako se stroj delj časa pri delu opazuje ter se vzroki in čas skvarjenosti zaznamujejo. Tako se najdejo najvažnejši vzroki nedostatkov, zakaj stroj ne opravlja dobro svojega dela, in potem si še le moremo od-pomoči.

Po košnji se nožna tračnica takoj odvzame, rezilo očisti, da ne rjavi. Čez zimo shranemo kosilni stroj dobro v nehudo mrzlem prostoru, kajti hud mrzaz škodi železu. Isto se skrči in deli postanejo škrobotavi. Gospodar naj v zimskem času pregleda stroj, ležišča sesnaži s petrolejem, prsti se naj nadomestijo, obrabljeni deli pa na novo naročijo. Če je stroj shrdan, namaži ga z oljnato zeleno, njim ali rudečo barvo. Delavci bodo potem ž njim lepše ravnali, sicer pa je vsled tega tudi bolj trpežen.

Mazanje in pravilno ravnanje, pa še ne zadostuje, da se izognemo kvarom. Treba je tudi pripraviti travnik in polje za košnjo s strojem. Travnik moramo na vsak način pobranati in krtinje razkopati. Kamenje se mora pobrati — kamenčke pa itak vtisnemo v zemljo. Tudi polje (deteljišče) se mora pripraviti s tem, da ga poprek pobranamo.

Z oranjem zorjemo navadno toliko kamenja na površje, da malokedaj moremo uporabiti za košnjo kosilni stroj.

Stroške košnje s strojem si lahko zračunamo. Obstojijo pa 1. iz onih letnih stroškov, ki so nastali vsled nakupa stroja samega, ki so enkrat tukaj, bodisi da potem rabimo stroj za košnjo, bodisi da nam leži isti v shrambi. To je toraj obrestovanje in odplačilo nakupnih stroškov; 2. iz stroškov, ki nastanejo s košnjo.

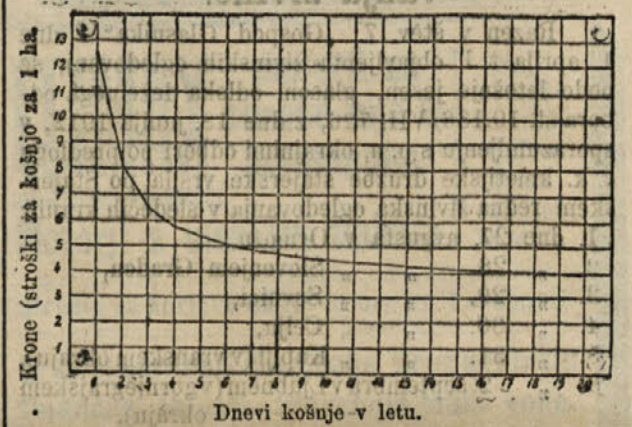
Stroj za košnjo stane n. pr. 450 K, 80 % obrestovanje in amortizacija je 36 K. Postavim na primer, da se na leto kosi skozi deset dnij, tedaj odpade na dan K 3.60 0.3 % dnevnih stroškov za popravek in amortizacijo* „ 1.35 konj in hlapec „ 10.— delavec „ 2.— postranski izdatki „ —80 dnevni stroški toraj K 17.75

* Še enkrat amortizacija, ker es z množenjem delavnih dni tudi krajša delazmožnost stroja.

Ker se s strojem poprečno na dan pokosi 4 ha (7 oralov), kar ni preveč povedano in se lahko stori, stane košnja na jednom hektarju K 4.44 (hektar je 100 arov; oral pa ima le 57 arov, toraj je hektar več kakor jeden in tričetrta oral). Na ta način je preračunjena naslednja tabela:

Število delavnih dnij v letu	Stroški posameznega delavnega dneva		Stroški za košnjo za hektar, ako se pokosi na dan					
	K	v	5 ha		4 ha		3 ha	
			K	v	K	v	K	v
1	50	15	10	03	12	54	16	72
2	32	15	6	43	8	04	10	72
3	26	15	5	23	6	54	8	72
4	23	15	4	63	5	79	7	72
5	21	35	4	27	5	34	7	12
6	20	15	4	08	5	04	6	72
7	19	29	3	86	4	82	6	43
8	18	65	3	73	4	66	6	22
9	18	15	3	63	4	54	6	05
10	17	75	3	55	4	44	5	91
11	17	42	3	48	4	35	5	81
12	17	15	3	43	4	29	5	72
13	16	92	3	38	4	23	5	64
14	16	72	3	34	4	18	5	57
15	16	55	3	31	4	14	5	52
20	15	95	3	19	3	99	5	32
30	15	85	3	07	3	84	5	12
40	15	05	3	01	3	76	5	02

Stroškovni diagram kosilnega stroja, ako pokosi na dan 4 ha.

Iz tabele in diagrama razvidimo, da se zmanjšajo stroški košnje, čim večkrat se kosi na leto. Cenost pa se z množičem številom dnij košnje zmiraj zmanjšuje, in na vsezadnje pride skoro do ničle. Vsak kmetovalec si naj seveda sam primerno za svoje razmere zračuna, kako drago ali ceno mu pride košnja s strojem. Izračunal bo si potem že tudi, mu-li ne pride košnja s kosilnim strojem ceneje nego s kosci. Ako v našem slučaju računamo za košnjo hektar velikega travnika s 6 kronami, tedaj se začne rentabiliteta stroja (če se pokosijo 4 ha na dan) s 5 dnevi košnje na leto, to je, če je treba pokositi vsako leto 20 hektarov. Ako je posestvo jako razkosano, svet ni raven, je njiva polna kamenja, potem seveda uporabimo težko kosilni stroj.

Res je sicer, da se s strojem manj nakosi, toda mislim, da ta nedostatek ne pride v poštev, če pomislimo, da pri košnji s strojem naglo in pravočasno moremo spraviti krmo v hram, in gospodar ni odvisen od dragih koscev, ki se ne morejo več v sedanji draginji plačati. Kmetovalci, ki imajo stroje za košnjo, so si jih nabavili, ker niso dobili več koscev in ne o pravem času. Vsak kmetovalec pa, ki ve s tem strojem ravnati, ve tudi ceniti njegovo vrednost za živinorejca in ni mu žal nakupa železnega možaka — kosca.

Zatiranje deteljne predenice.

Meseca julija, avgusta zapazimo na mnogih deteljiščih rujave lise, ki se naglo množijo in do jeseni pogostoma zavzemajo skoro vso njivo. To je le predobro znana deteljna predenica ali predenec.

Zatiranje te rastlinske škodljivke je jako težavno, kajti njeno seme obdrži kaljivost leta in leta. Marsikteremu kmetovalcu je naravnost uganka, kako vendar in odkod se je zatepia predenica na njegovo deteljišče; saj je kupil in nasejal predenice-prosto seme. Končno odrine krivdo na seme, dostikrat pa po krivici.

Prav mnogokrat se zatepe seme na njivo z gnojem. Gnoj od živine, kateri se je pokladala krma, med katero je pomešan predenec, vsebuje še kaljivo predenčovo seme. To ima namreč tako trdo luščino, da gre seme skozi prebavila in čreva,

ne da bi zgubilo kaj svoje kaljivosti. Ko pokladamo živini s predencem pomešano krmilo, zvozi se naj potem ta gnoj le v vinograd, na hmeljišče, zeljnike ali na njivo, kjer več let ne nameravamo sejati detelje.

Ako se predenčevo seme sezori na njivi, potem odpade na tla in čaka tukaj takorekoč na priliko — na deteljo — da se potem izkali.

Najbolj priporočljivi načini zatiranja predenice so naslednji.

1. Torišča, kjer se je pokazal predenec, in še nekoliko naokrog je treba pokositi, tjekaj položiti zalagaje slame in vse skupaj sežgati.

2. Raztopiti je treba dve ali tri kile železnega vitrijola v 100 litrih vode in s to mešanico politi predenico. Nitke predenca se požgejo, očrni in se posušijo. Detelji ta tekočina nič ali le malo škoduje.

3. Napadena mesta se naj dostikrat pokosijo. Kakor hitro zraste detelja 10 cm visoko, jo je treba pokositi. Če tako ravnamo, ne more predenec niti cvesti, niti seveda dobiti semena. S košnjo je začetni nemudoma, ko zapazimo predenca na deteljišču.

4. Uporaba pepela od sežganih drv pri mokrotnem vremenu.

Ako so lise še majhne, treba jih je takoj pokositi in ostro pograbljati.

Pokošeno deteljo moramo s predencem vred prav skrbno spraviti v jerbas in sežgati. Na pokošena torišča se na debelo natrosi pepel in čez to nasiplje dobre zemlje ali komposta prst debelo. Detelja preraste skozi to plast, predenica pa se zadaši.

5. Polje, ki je zelo napadeno od predenca, se naj ne preorje prej, dokler nismo do cela zatrla predenice. Če se predenčevo seme podorje, pride pozneje pri sejanju detelje zopet na površje, in deteljišče je polno te nesnage. V svrhu zabranjenja se naj na njivah, kjer se je v veliki množini pokazala predenica, več let ne seje detelja ali lucerna. Zlasti pa kmetovalci naj skrbijo za to, da sejejo le predenca-prosto seme, akoravno je dražje.

Goričan.

Kako je treba ravnati z vinsko posodo.

Spisal deželni sadjarski in vinarški ravnatelj Anton Stiegler.

Za shrambo vina se navadno uporabljajo leseni sodi v različni velikosti ter v najnovejšem času tudi dobro napravljeni cementni sodi, ki so lepo pokriti s primerno debelimi steklenastimi ploščami.

Glede uporabe vinske posode nam naj velja pravilo, da se veliki sodi rabijo za shrambo že dozorelih vin. Za mlada vina pa so najbolj pripravi sodi, ki držijo tri do trideset hektolitrov (hektoliter je sto litrov; polovnjaki, kakor jih imamo sedaj že povsod na deželi, držijo običajno okoli tri hektolitre ali 300 litrov). Mlada vina neobhodno potrebujejo za zorenje atmosferskega zraku in pride pri tem velikost posode jako v poštev. Množina vina — recimo 30 hektolitrov — porazdeljena v sode po pet hektolitrov, daje zraku do cela drugo možnost, da pride do površja vina, kakor pa če stočimo ravnoisto vino le v jeden sod s tridesetimi hektolitri. Skozi luknjice petih sodov lahko pride več zraka, oziroma dušika v vino, kakor skozi luknjice jednega obsežnega sode; vsled tega se tudi vino zori v mali posodi dosti hitreje.

Nova posoda iz hrastovega ali kostanjevega lesa se ne sme takoj uporabiti, ampak se mora prej pripraviti za vino. Hrastov in kostanjev les vsebuje snovi, ki so za vino škodljive; to je zlasti čreslovina, ki se mora izlužiti in izprati.

Ta prevelika množina čreslovine, ki se nahaja v lesu, bi vino napravila trpko in bi ga počrnila. Zato pa se mora iz lesa vsakega novega sode, predno ga uporabimo, odstraniti čim največ mogoče čreslovine. To se lahko izvrši tako-le:

Novo posodo oparimo opetovano z vrelo vodo in sicer tako dolgo, da priteče iz sodov tako snažna in čista voda, kakor smo jo vlili v sode, toraj ko nima več temne barve.

Ko smo vlili krop (10 litrov za polovnjak) v sod, zabije se pilka, sod pa kota sem in tje; voda ostane v njem do tlej, da se shladi.

Da čreslovino še bolj temeljito spravimo iz nove posode, vrže se 10 dek kuhinjske soli ali sode v vrelo vodo, ki jo nato vlijemo v polovnjak. Sod valjamo potem sem in tje, krop pa pustimo

v njem, dokler se ne shladi. Nato se ta voda izpusti, sod pa s studenčnico dobro izmije in izplakne. To delo si lahko znatno okrajšamo, če imamo na razpolago parni aparat.

V sod se vlije nekoliko čiste pristne droženke ali lahkega zdravega vina. Nato se uvodi cevka parnega aparata skozi pilko v sod. Čep na sodu tudi moramo odbiti. Par prepoji znotranji del posode z droženko ali vinom, in vroči par temeljito izluži vso čreslovino. To delo je v 15 do 20 minutah opravljeno. Posodo, katero na ta način čistite čreslovine, postavite na čep (na „podna“), da izteče parna voda iz sode.

Na vsak način je najbolj primerno, če se uporabijo novi sodi le za vinski mošt ali k večjemu za mlada vina po prvem pretakanju, da se lahko polagoma odstrani morebiti še v sodih zaostala čreslovina s pretakanjem vina.

Tudi za sadjevec (jabolčnik in hruškovec) se dajo s pridom uporabiti novi, za vino pripravljene sodi. Ko je sadjevec odvre, in smo ga pretočili, se posoda temeljito osnaži in potem jo moremo uporabiti za mlado vino.

Ravnanje s starejšo posodo je ravnatoko važno kakor pripravlanje novih sodov, kajti pomanjkljivo snaženje starejših sodov je pogostoma v največjih slučajih vzrok škodljivih sprememb vina.

Sod, v katerem shranjujemo vino, naj bo do pilke (vehe) poln. Ako to ni zmiraj mogoče iz posebnih vzrokov, pa se naj tolikokrat nepolna posoda z azbest-žveplom (Asbest-Schwefelschlag) zažvepla, da se v praznem delu sode ne dela plesen.

Ko se iztoči iz sode vino, se naj ta posoda temeljito osnaži, zlasti seveda notranjščina sode, da ne ostanejo nikaki ostanki drožij, gostega vina, ali morebiti glivic od berse.

Taka posoda se nato tako dolgo izplakne in izmiva s čisto vodo, da priteče iz nje tako čista, kakor smo jo vlili v sod. Umto posodo končno, če je iztekla voda, in se je posoda znotraj popolnoma posušila, zažveplamo. Za zažveplanje polovnjaka zadostuje komad asbest-žvepla. Z žveplanjem se spoji dušik v žvepleno kislino in zabrani na ta način tvorjenje raznovrstnih glivic.

Zažveplanje uspešno učinkuje — kakoršna je pač klet, v kateri shranjujemo prazne sode — do 14 dni, tri, da celo štiri tedne.

Predno posodo pozneje zopet napolnimo, moramo jo temeljito izplakniti bodisi s starim vinom, bodisi z vinskim moštom.

Plesnivi sodi kažejo, ako plesen odstranimo, na dogah črne in bele lise. Črne lise odstrani sodar s struganjem (pooblanjem) do zdravega lesa, ali pa nadomestimo nezdrave doge z novimi. Če to ni mogoče, tedaj posoda nima več nobene vrednosti, k večjemu še kot kurivo za peč. Na vsak način pa v tako posodo ne smemo vlivati vina. Če zapazimo le bele lise, no takrat še se ne smemo ustrašiti. Z oblanjem dog, kakor tudi s postopanjem, ki je potrebno za pripravlanje posode za vino, o katerem smo že govorili v prejšnjih odstavkih tega članka — se dotična posoda že zopet popravi.

V vseh drugih slučajih pa, če imajo sodi kak drug slab duh, ali pa če hočemo uporabiti sicer zdravo posodo, v kateri je bilo dosihdob le slabejše vino ali pa sadjevec, za boljše, finejša vina, se izkuri posoda — kakor je to običajno — s čistim dobrim spiritom ali dobro skuhanjo čisto droženko.

Cementna posoda se naj rabi le taka, ki je znotraj pokrita s steklom; v tem slučaju se s pridom uporablja. Tako posodo lahko snažimo in jo moremo priporočati za velike vinogradne posestnike, ki te sode rabijo za mešanje raznih vin in za shrambo velikih množin vina.

O pridelovanju cikorije in njega rentabiliteti s posebnim ozirom na Srednje in Spodnje Štajersko.

Napisal Dr. Julij Olchoway, plačani docent na c. k. visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju in konzulent za rastlinarstvo v c. k. poljedelskem ministrstvu.

(Dalje.)

Med posebne dolžnosti nadzorstva spada ureditev primerne poslovnika in knjigovodstva, pregledanje letnih računov in bilance, o čem mora poročati pri pomladanskem občnem zboru; nadzorstvo ima tudi v prepornih točkah odločilno besedo. Nadalje mora nadzorstvo vsak četrt leta skontirati blagajno in skontiracijo za-

znamovati v zapisnikovi knjigi. Za vse te posle je odgovoren načelnik nadzorstva; če nadzorstvo svojega posla ne opravlja natančno, ga je nadomestiti z drugimi osebami.

Nadzorstvo ima na leto redno štiri seje, kjer se posvetuje o svojih nalogah, ki mu je nalagajo pravila. Vabila za te seje razpošilja načelnik ali pa njegov namestnik; sklepi teh sej so veljavni, če se jih udeleži enostavna večina članov vstevši načelnika in njegovega namestnika; glasuje se z enostavno večino. Pri enakem številu glasov je načelnikov glas odločilen.

Občni zbor mora nadzorovati in voditi vso zadržno upravo, zlasti pa delovanje nadzorstva in dati zadržnemu načelstvu absolutorij. Slednje se sme zgoditi zmiraj še le spomladi na podlagi računov pretečenega leta. Občni zbor se redno skliče letno dvakrat, in sicer spomladi in jeseni, razventega pa še tudi takrat, ako to zahteva nadzorstvo ali zadržno načelstvo ali udje zadruga. Slednji so dolžni pismeno naznaniti vzroke, ki so jih dovedli do te zahteve, zadržnemu, oziroma načelniku nadzorništva. Ako opusti zadržni načelnik, ali načelnik nadzorstva ali namestniki teh obeh, sklicati pravočasno občni zbor, lahko skliče skupščino vsakteri član načelstva ali nadzorstva, v danih okoliščinah tudi zadržniki sami, ki so prosili za sklicanje občnega zbora. Občni zbor je sklepčen, če se ravno ne gre za spremembe pravil ali razpust zadruga, brez ozira na število navzočih zadržnikov. Sklepa se z večino glasov. Pri enakem številu glasov odločuje predsednik. Občni zbor je upravičen, odvzeti predsedstvo zadržnemu načelniku in izvoliti drugega zadržnika za predsednika, če se to predlaga. Neopravičeno izostale člane lahko kaznuje občni zbor z denarnimi globami. Ako se posvetuje skupščina o spremembi pravil, se vabila ne smejo razposlati ne manj kakor 14 in ne več kakor 30 dni poprej. Če pa bi se naj vršilo posvetovanje o razpustu zadruga, se mora določiti ta rok najmanj s 30 in največ 60 dnevi. V vseh drugih slučajih zadostuje 6 dni.

Skupščinarji volijo zadržnega načelnika, njegovega namestnika, prisednike načelstva, blagajnika in člane nadzorstva z absolutno večino glasov. Ako se ta ne doseže, voli se v ožji volitvi. Pri enakem številu glasov odločuje žreb.

Nadomestne volitve se lahko izvršijo tudi na izvanrednih občnih zborih. Glasuje se tako, da se skupščinarji vzdignejo raz svojih sedežev, z dviganjem rok ali, če občni zbor to sklene, po imensko ali z glasovnicami. Za štetje glasov se izvolita dva števca glasov. Glede volitev velja pravilo, da se morejo izvršiti le z glasovnicami.

Glede knjigovodstva in blagajništva predpisuje statut sledeče:

Blagajnik mora voditi knjige in blagajno. On je dolžen, skleniti račune skupno z zadržnim načelnikom, oziroma z eventualno imenovanim nadzornikom blagajne vsak mesec in koncem računskega leta, ki je istočasno kakor koledarsko leto, ter oddati računski zaključek; v slednjem slučaju z bilanco in premoženjskim izkazom zadržničinemu načelniku. Blagajnik je odgovoren za pravilno vodstvo knjig, kakor tudi za koristno oskrbnništvo zadržnega premoženja in mora bodisi dobiti za plačilo zmožnega poroka ali pa položiti od skupščine določeno varščino.

Za sestavljenjem bilance potrebna inventura se naj izvede koncem meseca decembra vsakega leta. Bilanco pred vsem preračuna nadzorstvo in še le potem se odda skupščini v odobrenje.

Čisti dobiček ali donos se ne razdeli. Od čistega donosa se pred vsem — če to sklene občni zbor, — obrestujejo opravilni deželi zadržnikov in potem se plačajo remuneracije zadržnemu načelstvu in nastavljenecem. Ostanek se odda v rezervni ali v drugi od občnega zbora določeni sklad. Tudi za poslane pridelke pripadajoča doplačila pridejo vsled sklepa občnega zbora v ta fond. Primanjkljaj, ki bi se morebiti pokazal v bilanci, se pokrije pred vsem z rezervnim zakladom, in ako bi ta ne zadostoval, z odpisom od opravilnih deležev.

Udje zadržnega načelstva in nadzorništva opravljajo svoje funkcije kot častne službe brezplačno in lahko zahtevajo le povračilo gotovih stroškov. Blagajnik dobi za svoje delovanje mesečno plačilo, kojega visokost določi občni zbor. Kakor za zadržno načelstvo, tako se morajo tudi za nadzorstvo in občni zbor dati napraviti knjige za zapisnike, kojih strani so zaznamovane z zaporednimi številkami. V te knjige se za-

pisujejo sklepi teh upravnih zborov. Sejni zapisniki združnega načelstva in nadzorstva se po seji prečitajo in — če se odobrijo — od navzočih podpisajo. Zapisnike občnih zborov pa podpisajo po prečitavanju in odobrenju le zadružni načelnik, zapisnikar in za to določen udeleženec zborovanja. Stroški za ustanovljenje obratvališča se pokriva iz obratnih deležev, ki so jih vplačali člani, iz rezervnega fonda, s prispevki javnih faktorjev in v danih razmerah s posojili.

Visokost obratnega deleža znaša 100 K. Število obratnih deležev, ki si jih ud nabavi, znese najmanj jednega in največ pa toliko, kolikor to dovoli skupščina. V slučaju, da občni zbor sklenske obrestovanje deležev, ne smejo obresti prekoračiti obrestne mere sosednjih hranilnih in posojilnih društev in na vsak način ne smejo znašati več kakor 4%. Obratni delež se ali lahko vplača ali pa se odtegne od zneska, ki odpade za poslano blago. Pri vplačevanju na obroke se mora položiti zadnji obrok še pred sklepom računskega leta. Če se obratni delež ni popolnoma vplačal, se zadružnik more občnega zbora udeležiti le s posvetovalnim glasom. Ako član obratnih deležev ni vzdignil do doteglega roka, zaračunajo se ti deleži kot brezobrestni depoziti (hranilne vloge). Občni zbor ima pravico, zvišati ali znižati obratne deleže.

Potrebno obratno glavnico si lahko dobi zadruška, če nima na razpolago posebnega obratnega zaklada, s posojili. Ta se najmejo pri osrednji zvezi čeških kmetijskih združenj, kateri mora zadruška pristopiti kot članica. V slučaju, da se posojilo dovoli, ima pravico, se udeležiti občnih zborov zadruške s posvetovalnim glasom predsednik osrednje zveze, kakor tudi njega namestnik in zvezni revizor.

Blagajnične prebitke uporabi zadružna načelstvo bodi za odplačilo najetih posojil, bodisi da jih obrestonosno naloži pri osrednji zvezi.

Pride še.

Vpliv žveplenega cvetja na rast.

Agrikulturni oddelek producentov žvepla v Hamburgu, Spitalerske ulice 16, nam je vposlal iz sejnega poročila akademije znanosti v Parizu razpravo gospoda Bullanger, katero je akademiji predložil profesor A. Müntz. Ta razprava se bavi z uspehi gnojenja z žveplom pri raznovrstnih kulturnih rastlinah. Poiskusi so se delali pri korenju (mrkvice), fižolu, zeleni, salati, kislici ali ščavju, cikoriji, krompirju, čebuli in špinači in sicer tako, da se je gnojilo z žveplom brez drugih gnojil, na drugi strani pa, da se je gnojilo razven z drugimi gnojili še z žveplom. V obeh slučajih se je pri uporabi žvepla dosegel večji pridelek. Poiskovalo se je le pri rastlinah v posodi in bilo bi želeli, da se poiskusi izvedejo tudi pri rastlinah na prostem polju. Kmetovalce opozarjamo na to, da je društvo producentov žvepla (Verein der Schwefelproduzenten) v Hamburgu, Spitalerstraße 16, pripravljeno, dati na razpolago potrebno množino žvepla za poiskusno gnojenje.

Kmetovalci, ki se zanimajo za to zadevo, se naj obrnejo naravnost na agrikulturni oddelek producentov žvepla.

Pretakanje vina.

Piše deželni sadjarski in vinorejski ravnatelj Anton Stiegler.

Ko je mošt redno dokončal svoje burno vretje, to se pravi, ko so se vsedle na dno soda v vinu se nahajajoče tuje, pa tudi istovrstne, toda neraztopne snovi, takozvane drožje (droži), ki obstojijo iz mešanice vinskega kamna, barvila, rastlinskih in dušičnatih organizmov i. t. d. in se je očistilo mlado vince nad drožami, tedaj je čas, ga pretočiti. Stori se to o božičnem času ali ob novem letu.

Vina ne smemo predolgo pustiti na drožih. Ti se namreč radi — zlasti pri mehkem, lahkem vinu — razkrojijo, začnejo gniti, in vino dobi okus po gnilih jajcih („zlaptkih“), je kalno, pa tudi dosti slabše.

Pri tem delu se ne ravnajte po starih običajih in navadah, da se vino mora pretakati, ko je o škicu (polna luna, „polnega“). Naj Vas ne vodi tudi stara vera, da je tem boljše vino, čim dalje se odlaga s pretakanjem, češ da pride vino z drožami v dotiko ter je potem močnejše in vsebuje več alkohola. Kakor že prej omenjeno, učinkujejo drožje, ki so se vsedle na dno, neugodno na vino, ako se spremeni temperatura, ker se vino začne

znova pomešati z ne baš več zdravimi snovmi (drožami). Za pretakanje vina odberite čiste, mile in mirne, nikakor pa ne vetrovne dneve!

Sod morate mirno djati na pipo. Pilko odbijte rahlo, sode pa prevzdignite in nagnite zelo previdno, ne da bi jih pretresli.

S pretakanjem mladega vina se povspešuje zorenje. Bela vina je treba prvo leto pretočiti trikrat, in sicer — kar sem že prej priporočal — prvokrat o božiču, drugokrat koncem meseca februarja, predno začne gnati vinska trta, tretjekrat pa koncem meseca julija. Pri rudečem vinu in črnini zadostuje, če ga le pretočimo dvakrat: ob novem letu in v začetku meseca marca.

Vsled pridobljenih praktičnih izkušenj v posameznih vinorejskih krajih bode gotovo zadeli pravi čas pretakanja. Ravnati se morate — kar je samoobsebi umljivo — po stanju vina. Pretakati se sme le čisto vino.

Pretakanje pa ni samo iz tega vzroka potrebno, da ločimo čisto vino od drožij, ampak tudi zaradi tega, da pride vinska kapljica v dotiko s čistim zrakom in da se nato bolj naglo zori.

Ne sme se pozabiti, da ima lahko vpliv zraka na vino dvoje posledic: škodljivo, ako pride zrak v stiko samo s površjem vina. V tem slučaju povzroči zrak tvorjenje berse. Na drugi strani pa vpliva zrak na vino tudi ugodno, ker povspešuje zorenje vina. To pa samo takrat, če popolnoma prepoji zrak vse vino in se pomeša z njim, kakor se to ravno zgodi pri pretakanju. Ako ravno se zgubi pri pretakanju vina del ogljikove kisline (Kohlensäure), se slednja vendar nadomesti vsled učinkovanja kisika (Sauerstoff), ki prodre v vino z zrakom. Kisik se namreč spaja z gotovimi snovmi, ki se nahajajo v vinu, in tako pride v vino sčasoma zopet dovolj ogljikove kisline.

Mnenje, da se vino s pretakanjem slabi, je popolnoma napačno. Vse priprave, ki se rabijo pri pretakanju, kakor: pipe, lakance, škafi, renske nizke posode (to je posebna posoda za pretakanje), pumpe, cevi in tako dalje, je treba imeti vedno lepo snažne. Zelo praktična posoda, ker je lahka in priročna pri pretakanju, je ona iz aluminija, ki jo proizvaja tvrdka Theo Seitz na Dunaju in stane komad 25 K, če drži 10 litrov.

Sodi, v ktere pretočimo mlado vino, morajo biti zelo snažni, toraj brez pogrška, pa ne zažveplani. Z žveplanjem bi se tvorila žveplena kislina, zorenje vina se zadržuje in s pretakanjem bi po tem takem le dosegli malo uspeha.

Končno naj omenim, da morajo biti sodi, v ktere pretočimo bolj lahka vina, zmiraj polni, tedaj do vehe ali pilke, da se ne dela bersa.

Vino se naj dotoči (dolije) v suhih kletih vsakih osem dni enkrat, v mokrih pa vsake štirinajst dni ali tri tedne. Za doley se vzame jednakovredno zdravo (jednako dobro) vino, ne pa slabše, ker bi sicer trpela kakovost vinske kapljice.

Nova nevarnost za svinjerejo.

Vsi svinjerejci morajo resno upoštevati notice, ktere najdemo iznova tuintam v strokovnih listih o nalezljivem kataru nožnice (ansteckender Scheidenkatarh) in kužnem zmetanju plemenskih prasice. Govedoreji so prizadejale te bolezni že več let sem neizmerno škodo, in mnogo merodajnih strokovnjakov jih smatra za mnogo bolj pogubonosne nego kuga na gobcu in parkljih ter govejsko jetiko.

Dosedaj se je splošno mislilo, da nalezljivi katar nožnice pri govedu ne preide na druge vrste živine. Žalibože, da je to le navidezno, kajti na vsak način moramo resno računati za nevarnostjo, da se ta kuga vgnezditi tudi pri svinjah. Tako poroča n. pr. živinozdravnik Wieland v Wangerinu (Pomeransko v Nemčiji), da se je nalezljivi katar nožnice pri svinjah na nekem posestvu pokazal neposredno v zvezi z nalezljivim katarom nožnice pri govedu, in da so vse breje prasice vsled tega zmetale. Živinozdravnik dr. Hauptmann v Warnsdorfu (Češko) je katar na nožnici pri svinjah opetovano opazil v svojem uradnem okoliju; ravnatako živinozdravnik dr. Hösli v Mönchbergu. Glasom saksonskega veterinarskega poročila je ngotovil veterinarni svetovalec Haubold v Meißenu v svojem okrajnem glavarstvu kužno zmetanje prasice, in živo razpravlja o važnosti tega prašanja v nekem članku okrajni živinozdravnik Pekar v dunajskem kmetijskem časniku; v moravskem uradnem okraju Boskowitz se je namreč pri enakem številu plemenskih prasice v enem letu 15.000 svinj vzredilo manj kakor prejšnje leto.

Škoda za živinorejce in vse narodno gospodarstvo bi bila neizmerna, ako bi se razširila ta

kuga tako pri svinjah, kakor se je pri govedu. Ta nevarnost je tem večja zaradi tega, ker prvih znakov bolezni niti ne veščak ne spozna, in morebiti tudi pripisujejo škodljive posledice najprej drugim vzrokom, tako da lahko bolezen že obstoji več mesecev, predno pride živinozdravniška pomoč. Svinjerejci, ki opazijo kako nerodnost pri svojih ščitarjih, bi jih naj dali čim prej tem bolje preiskati od živinozdravnika, da se obvarujejo velike škode.

Kakor poroča dr. Hauptmann v monakovskem živinozdravniškem tedniku (Münchner Tierärztliche Wochenschrift) dosegel je z „Bissulinom“, ki se je pri nožničnem kataru goveda do sedaj tako obnesel, tudi pri nalezljivem kataru nožnice pri svinjah prav lepe uspehe. Po zdravljenju z Bissulinom so se obrejele vse prasice izvzemši dve. Oplemenitev se je izvršila v prvi, najpozneje drugi dobi pripuščanja. Gospodarska škoda — v kolikor jo je povzročila neplodovitost — je s tem odpravljena. Zvrгла ni do sedaj nobena žival. O številu mladičev se ne more poročati, ker še ni vrгла nobena prasica mladičev.

Zborovanja podružnic.

Polenšak. Naša kmetijska podružnica priredi 7. in 8. avgusta t. l. na Polenšaku tečaj za vkuhanje sadja in razne povrtine, za kar se naše gospodinje zelo zanimajo.

— **Mala Nedelja.** Kmetijska podružnica priredi dne 11. avgusta po rani službi božji v šoli gospodarsko zborovanje, na katerem bo govoril potovalni učitelj gospod Pirstinger. Po predavanju se vrši žrebanje na razne dobitke. Načelstvo.

— **Sv. Jurij ob Ščavnici.** Kmetijska podružnica priredi v nedeljo dne 4. avgusta 1912 v šoli pri Sv. Juriju ob Ščavnici slavnostno zborovanje. Dnevni red: 1. Izročitev diplom in medalje odlikovancem ter premije za vzorno knjigovodstvo gospodu Nemcu. 2. Prodavanje gospoda Zidanška o živinoreji. Gospodarji in gospodinje pridite v obilnem številu. Breznik.

Iz podružnic.

Kmetijska podružnica na Slatini. Dne 21. julija 1912 popoldne ob 1/4. uri se je vršil le srednje obiskan občni zbor tukajšnje kmetijske podružnice v hotelu „Post“ na Slatini. Visoki osrednji odbor je odposlal v to svrhu gospoda generalnega tajnika Juvan, da povzbudi nekaj časa zaspano podružnico k svoječasni delavnosti, in da se vršijo nove volitve. Gospod generalni tajnik otvori zborovanje, pozdravi došle zborovalce v imenu centralnega odbora, obžaluje slab obisk in prosi za zapisnika, kateri se mu da na razpolago v osebi gospoda Franca Vizovišek. Po razpravljanju važnosti in haska kmetijske organizacije preide gospod generalni tajnik k izvršitvi novih volitev in prosi navzoče za njih predloge. Na predlog postarja in posestnika Jožefa Sporn bil je soglasno za načelnika izvoljen posestnik gospod Andrej Drogenig. Gospod Drogenig se zahvali za jednoglasno mu izraženo zaupanje in pravi, da sicer še tudi sedaj obstoji največ onih vzrokov, zaradi katerih je že opetovano odklonil to mesto, toda kot kmetovalec se smatra dolžnega, v tem času mimogrede sprejeti načelstvo, to pa tem bolj, ker upa, da ga bodo krepko podpirali današnji zborovalci. Pri volitvi v odbor, ki je sledila, so bili izvoljeni gospodje: Jožef Sporn-Rogatec kot načelniški namestnik, Konrad Rist-Slatina, ravnatelj Krizant Pirkerr-Kostrivnica in oskrbnik Franc Vizovišek-Gabernik. Odbor je pooblaščen, da se število odbornikov po potrebi pomnoži in zlasti najde pripravnega blagajnika in tajnika. Gospod generalni tajnik pozdravi nato izvoljeni odbor in izreče upanje, da bo ta storil vse, da se filijalka zopet pozivi ter ji obljubi v to svrhu svojo dalekosežno pomoč. Gospod župan Ferschnigg iz Rogateca se zahvali gospodu generalnemu tajniku za njegova prizadevanja v interesu podružnice, na kar se načelnik slednjemu še zahvali za njegovo naklonjenost, katero je zmiraj pokazal napram kmetovalcem, in za današnje obljubo. Na nadaljnji predlog posestnika gospoda Weida in dodatni predlog gospoda ravnatelja Pirkerr se je naročilo načelnikovemu namestniku in gospodu Holzinger naj prevzameta v nedeljo dne 28. julija 1912 ob 10. uri predpoldne v pisarni okrajnega zastopa knjige, listine in premoženje kmetijske podružnice od prejšnjega zapisnikarja gospoda okrajnega tajnika Kaiser. Ko so bili sprejeti še trije novi udje, sklenske načelnik današnje zborovanje s prošnjo, naj bi se navzoči zborovalci krepko in

zvesto držali podružnice ter po možnosti podpirali strmljenja in prizadevanja odbora.

F. Vizovišek, prov. zapisnikar.

— **Ptuj.** Ker so zadnjič napovedana poučna zborovanja vsled smrti gospoda predavatelja izostala, naznanja kmetijska podružnica za ptujsko okolico, da priredi sedaj poučna zborovanja dne 11. avgusta na Vurbergu v bralni sobi ob 1/2 11. uri predpoldne, dne 15. avgusta pri Sv. Marku ob 1/2 8. uri predpoldne v šoli in dne 18. avgusta v Ptuju v gospoda Zupančičevi dvorani ob 9. uri predpoldne. Predaval boe c. k. okrajni živinozdravnik gospod Pirnat iz Slovenjega Gradca o prvi pomoči pri oboleli živini in pri porodu. Ude podružnice, pa tudi druge kmetovalce nujno vabimo, da se udeleže tega gotovo zelo potrebnega pouka v obilnem številu.

Odbor.

Polička vas. Kmetijska podružnica v Št. Ilju v Slovenskih Goricah je imela dne 2. julija t. l. v gostilni gospoda Reininger v Polički vasi potovalno zborovanje, ki je bilo mnogobrojno obiskano. Načelnik, gospod Reppnig, otvori zborovanje in prav prisrčno pozdravi deželnega živinorejskega nadzornika gospoda Jelovšeka, gospoda inženirja in grajščaka Olschowsky, kakor tudi vse došla zborovalce. Gospod deželni živinorejski nadzornik je imel nato v slovenskem jeziku dveurno predavanje; obravnava o temeljnih pravilih, katerih se je treba držati pri umni vzreji goveda in svinj ter končno tudi še govori o zdravljenju katara nožnice (Scheidenkatarrh) pri goveji živini. Predavatelj je žel za svoja izvajanja živahno odobravanje. Potem se je izžrebala bogata izbira kmetijskih potrebščin, ki je potekla zelo živahno. Gospod Skoff se zahvali nato v imenu zborovalcev darilcem dobitkov, kakor gosp. Olschowsky za plemenskega merjasca od velike bele plemenite pasme iz njegovega znamenitega vzrejalšča v Wilkommhofu, gospodu Reininger za dvojnati plug, gospodu Reppnig za visečo svetiljko, in gospodom Ullaga, Pack in Bernhard za darovane različne potrebščine. Končno govori podružnični načelnik gospod Reppnig v daljših, jako primernih besedah, o potrebi združenja vseh kmetovalcev, in gospod inženir Olschowsky povdarja delavnost kmetijske podružnice v Št. Ilju pod vodstvom neumorno delavnega gospoda Reppnig med burnim in navdušenim pritrjevanjem zborovalcev. Ko še je naglašal gospod Reininger potrebo kmetijskega pouka v vseh panogah, tako tudi gozdarstva, skene predsednik po vsprejemu novih članov in naročbi novih peronospora razpršilnikov i. t. d. — zborovanje.

Mala Nedelja. Dne 12. maja t. l. je priredil na prošnjo tukajšnje kmetijske podružnice gosp. ravnatelj Belle predavanje o škodljivcih sadjarstva. Spretno in temeljito je v poljudni in lahko razumljivi besedi opisal one škodljivce, od katerih trpi največ naše sadno drevje, kakor: glogov belin, zlatoritka, prsteničar ali obročkar, veliki in mali zimski pedic, jabolčni zavijač in cvetoder, krvava in listna uš, hrušev kapar, zajci, hrošči in ogrci rujavega hrošča, trsni peronospori, slična bolezen, krastavec ali fusikladij i. t. d. Za zatiranje teh boleznij je priporočil sredstva in pripomočke, ki so se tekom dolgotrajnih preskušanj izkazala kot najboljša. Podal je razen tega tudi več praktičnih nasvetov iz drugih panog gospodarstva in dal na stavljeni vprašanja od strani gospodarjev temeljite odgovore.

Drugo važno podružnično zborovanje se je vršilo dne 9. junija t. l. Tokrat je predaval okrajni živinozdravnik gosp. Pirnat iz Slovenjega Gradca. Kot načelnik obsežne in marljive kmetijske podružnice v Slovenjem Gradcu in sploh kot velik prijatelj kmečkemu stanu in organizator kmetov v slovenjegraškem okraju, je najprej v jako živahnih besedah opisal zgodovino naše c. k. kmetijske družbe in njen pomen za povzdigo kmečkemu stanu. Nato je prešel k svoji stroki — živinozdravstvu. Kot predmet si je izbral svinjereje in bolezni, ki jih povzročijo nepravilno ravnanje z njimi. Rudečica ali pereči ogenj je ena izmed najhujših kužnih svinjskih boleznij, ki je povzročila tudi po naših krajih že ogromno škodo. Vse svinje niso enako sprejemljive za to kužno bolezen. Čim bolj so omehkušene, tem preje in tem več imamo opraviti z raznimi boleznimi. Zato moramo skrbeti, da si vzgojimo trden in odporen plemenski zarod. Eden izmed glavnih pripomočkov proti tej bolezni je, da skrbimo za zadostno število dobrih merjascev. Vsled pomanjkanja teh se nam zarod mehkuži in je raznim boleznim, med temi prav posebno tudi rudečici močno podvržen. Nadalje naj se nikdar ne plemenijo živali v krvnem sorodstvu. To je zopet že stari, davno dognani zakon, na katerega pa še se med

kmečkim ljudstvom obrača vsepovsod premalo pozornosti. Zarod iz krvnega sorodstva ne uspeva dobro in je podvržen v veliko večji meri raznovrstnim navadnim in kužnim boleznim. Jako važno je tudi, da se rabi za pleme le mladiče od tretjega roda naprej. Tudi v tem se pri nas v obče groši. Če primerjamo te splošne napake naše svinjereje (pre-malo in slabi merjasci, krvno sorodstvo in puščanje plemenskih živali od prvega in drugega roda) najdemo vzrokov dovolj, zakaj se nam tako rade prikradejo te ali one bolezni v naše svinjake. — Glede krmiljenja svinj je priporočal: Za poletno hrano naj bi se namesto detelje upeljala svinjska cikorija ali redič; ta je dosti bolj zdrava krma. Sploh bi se naj vsa poletna krma pokladala v svežem stanu. Če pa se kuha, naj se za to krma pripravi ravno tako skrbno; naj bode sveža in zdrava. Poklada se naj le toliko, kar svinje rade pojejo. Po vsakem krmiljenju naj se nalije sveža voda v korita. Svinja rabi namreč v primeri s konjem osemkrat več vode. Spuščajo naj se tudi na prosto in sicer vsak dan zjutraj in zvečer; če mogoče, naj se jih tudi zunaj krmijo. Zunaj dobijo potrebni sveži zrak in svetlobo, katerih jim po naših, večinoma temnih in smrdljivih hlevih tako močno primanjkuje. Svinj ne rinktati; naravni nagón jo sili k temu, da si utrjuje živce. — Nato je gosp. živinozdravnik omenil še takozvano svinjsko kugo, ki je dvojnega: na pljučih, kar se spozna po tem, da žival kašlja in v črevih; v zadnjem slučaju navadno ni rešitve. Opozoril je tudi še na zapiranje blata in krvavo scanje. Ker se dogajajo večkratne nesreče pri otelitvi krav, je dal tudi v tem oziru potrebne nasvete. Po končanem predavanju smo se podali na dvorišče gosp. župnika, kjer je poleg ene krave pojasnil potrebno glede uporabe trokarjev in požiralnic v slučajih napenjanja pri goveji živini. Živinorejci so za tem še vprašali raznovrstne slučaje pri živalskih boleznih.

Končno še pripominjam: V Žalcu je umrl dne 17. junija t. l. nagle smrti tamkajšnji živinozdravnik gosp. J. Zupančič. Ta vest bode člane naše podružnice gotovo neprijetno iznenadila, ker nam je ostal s svojim predavanjem, ki ga je imel pri nas dne 7. januarja t. j. v hvaležnem spominu. S svojim prisrčnim nastopom, s svojo mirno in gladko tekočo besedo, si je mahoma pridobil srca vseh takratnih zborovalcev. Vsakter se je moral prepričati, da so mu prihajale besede iz srca, s katerim je bil tako ognjevit naklonjen kmečkemu stanu. In on je bil vesel nas in naše pozornosti za stvar, a še bolj smo bili mi veseli njega in njegovih lepih nasvetov. Z veseljem je obljubil, da se zopet vidimo. Pozneje se je napravil že načrt za enodneven živinozdravski tečaj, ki naj bi bil pozimi enkrat. A Bog je prekrizal račune njemu in nam. Danes ga krije že hladna zemlja žalskega mirodvara v krasni Savinjski dolini. Zgubili smo z njim mlado in jako nadarjeno moč, od katerega se je smelo upati, da se bode veliko koristila svojemu narodu. Občutimo to tembolj, ker nam splošno primanjkuje slovenskih živinozdravnikov. Blag mu spomin!

Spindler.

Poročilo o stanju hmelja.

Žalec v Savinjski dolini. (V. poročilo južnoštajerskega hmeljarskega društva.) Hmelj je ostal zdrav in se razvija pri ugodnem vremenu zelo dobro. Srednjerani hmelj že kaže dobre, deloma zelo dobre nastavke, dočim pozni hmelj pri zadovoljivi množini na panogah že popke poganja. Mali del hmeljarskega okoliša je pred kratkem toča pobila.

(VI. poročilo južnoštajerskega hmeljarskega društva.) Srednjerani kakor tudi pozni hmelj je v najlepšem cvetju; prvi že gre v kobulice in bo pri ugodnem vremenu sredi meseca avgusta pripravljen za trgiranje. Ker so letos rastline popolnoma zdrave, se pričakuje zelo dober pridelek.

Vodstvo.

Vposlano.

Bokodelska razstava v Trofaiach. Kakor znano, se vrši od 3. do 18. avgusta 1912 v Trofaiach razstava, za katero se že danes opazuje živahno zanimanje. Zvedeli smo, da se bo znana tovarna kmetijskih in obrtnih strojev Ph. Mayfarth & Co., Dunaj, II. Tabornastrasse 71, udeležila z bogato izbiro svojih najboljših izdelkov. Zastopnik omenjene tovarne bo ves čas razstave prisoten in dajal radevolje vsa zaželjena pojasnila zlasti pa, kako je treba ravnati s strojem pri delu.

Prašanja in odgovori.

?? ?? ??

Uradno.

Razglas

glede naroče nove izdaje Brüdersove knjige o spravljaju in pošiljanju pečkatnega sadja.

P. t. člane c. k. kmetijske družbe opozarjamo, da izjde na novo v zalogi družbe brušurica strokovnega učitelja Brüdersa o spravljaju in pošiljanju pečkatnega sadja v nemškem in slovenskem jeziku, ktera se dobi koncem meseca avgusta 1912 pri podružničnih načelnstvih po 20 vin izvod.

Da morejo podružnice družbi navesti število izvodov te brošurice, ki ga potrebujejo, priporočamo, da se člani že sedaj oglasijo k naročbi te knjige pri svojih podružničnih načelnstvih. Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Št. 18.806/VII. 721.

Razglas.

Slušatelj živinozdravniške visoke šole na Dunaju, ki so pristojni na Štajersko, se podelijo z začetkom šolskega leta 1912/13 štiri deželne ustanove po 600 K (šeststo kron), in sicer se pustijo te štipendije za normalno dobo študij vstevši naslednje leto (leto rigorozov) — pod pogojem, da je podpiranec ustanove vreden in potreben.

Prosilci za te ustanove se morajo pred vsem obvezati s pravnoveljavnim reverzom — katerega mora za slučaj, da še prosilec ni svojepraven — sopolpisati njegov oče, oziroma varuh in varstvo sodišče — da bodo ostali po prejemu živinozdravniškega diploma najmanj šest let v štajerski deželni službi, oziroma da se bodo dali uporabiti od štajerskega deželnega odbora kot živinozdravniki.

Prošnje je treba vložiti do 17. avgusta 1912 pri štajerskem deželnem odboru.

Prošnji se mora še priložiti razven reverza — obrazec si naj preskrbi vsak pred vložitvijo svoje prošnje pri ravnateljstvu deželnih pomožnih uradov, ki mora biti podpisan po predpisih — dokazila o starosti, pristojnosti, revščini in zrelostno spričevalo te ali one tozemske srednje šole.

V Gradcu, dne 21. junija 1912.

Od štajerskega deželnega odbora.

Lovske puške

z vsimi zaželenimi posebnostmi, po vsaki ceni, priznana najboljša izdelane in za to tudi odgovarjajoče vsem zahtevam pri streljanju, nadalje pistole, samokrese, brovinje in sploh vse v to stroko spadajoče izdelke pripravljajo po najnižjih cenah že slavno znana trdka

Prva borovljaska orožnotovarniška družba
Peter Wernig
družba z omejeno zavezo, Borovlje, Koroško.

— Ceniki o orožju zastoj in poštne prosto. —
Popravila se prevzamejo za najnižjo ceno. 209—12

Le Kometovi mlini

so sedaj najboljši stroji za pripravljanje
mečke in moke za pecivo.

Kilb (N.-A.), dne 1. februarja 1911.

Z Vašim mlinom (Zrmljami) št. 4, katerega ste nam svoj čas poslali, smo, če ho vedno tako dobro služil, zelo zadovoljni. Z njim se da namleti v 1 uri 200 kg mečke (brota) brez posebnega truda.

Z odličnim spoštovanjem beleži

4 7/11—24

Kmetijska zadruga v Kilbu.

Prvi zavod za izdelovanje mlinskih kamnov
E. J. HELLER, r. z. z o. z., Sandau pri Lipi, Češko.

Izvirna „Melotte“

je v alpskih deželah najbolj priljubljena in razširjena

mlečna centrifuga.

Močno in solidno narejena
Posname izbornu in ne potrebuje nobenih popravil.

Ker je zelo preprosta, lahko dela vsak otrok z njo.

Zajamčen je najboljši uspeh in najboljši natančen posnetek.

Konkurenčne stroje zamenjajemo za „Melotte“, Model 1909 je v marsičem boljšan. 39—12 Dobri zastopniki zaželeni.

Melotte-Werke, Dunaj, IV. Mayerhofg. 16.

ZADRUGA.

Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Predaja zvezinega vodstva.

V torek, dne 16. julija 1912, ob 10. uri predpoldne se je vršila svečana predaja zvezinega vodstva v sejni dvorani Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, ki je bila praznično okinčana z dopisno cesarsko podobo in cveticami. Dosedanji zvezini zastopnik gospod Franc Barta, grajščak v Eckbergu pri Gamlitzu, je predal vodstvo novoizvoljenemu zastopniku gospodu Rihardu Klammer, grajščaku v Ebensfeldu pri Ptuj, deželnemu poslancu i. t. d. v navzočnosti predsednika nadzorstva, ekscelece gospoda deželnega glavarja grofa Edmunda Attems.

Ekscelenca je povdarjal kot predsednik nadzorstva v prisrčnem nagovoru posebne zasluge odstopivšega zastopnika ter se mu zahvaljuje na njegovem požrtvovalnem in uspešnem delovanju.

Čestita novemu zvezinemu zastopniku na njegovi izvolitvi in pozivlja zbrano uradništvo, da tudi novega zastopnika podpira pri njegovem težavnem delu na dosedanji izvrstni in priznani način.

Gospod zvezini zastopnik Rihard Klammer pravi, omenjajoč veliko važnost Zveze in gibanje gospodarskih zadrug na Štajerskem, da je sklenil prevzeti odgovorno zvezino vodstvo le z ozirom na odlično delo dosedanjega zvezinega zastopnika, nadalje v nadi, da ga bo podpiralo načelstvo, odbor in nadzorstvo ter sodelovalo zaslužno uradništvo; zato tudi apelira na njih sopolmoč.

Dosedanji zastopnik gospod Franc Barta iskreno čestita svojemu nasledniku k izvolitvi in pozivlja uradništvo, naj stavi svoje vednosti in zmožnosti kakor dosihdob tako tudi v bodoče v prid Zvezi. Zvezini tajnik gospod Alfred Wagner kot zastopnik uradništva se zahvaljuje dosedanjemu predstojniku in ga slavi ne le kot pravičnega šefa, ampak pred vsem tudi kot prijatelja posvetovalca in vodjo uradništva. Kot znak trajnega spomina in posebne hvaležnosti uradništva mu izroči časten pokal. To umetno izvršeno delo se je izgotovilo v umetni delavnici domačega zlatarja Avgusta Einspinner.

S pozdravom novega zastopnika po zvezinem tajniku se je končala ta vznesena svečanost, na kar so bili predstavljeni uradniki.

II.

Poročilo glede blagovnega prometa Zveze.

I. Za jesensko naročevanje.

Opozarjamo svoje članice, da bo Zveza kmalu naročila v najboljši kakovosti

hanaško zimsko rz,
Petkuško — zimsko rz,
johaniško rz,
zimski ječmen,
zimsko pšenico,
zimsko grašico.

Priporočamo interesentom, da že sedaj prijavijo svoja naročila.

Cene bomo objavili v prihodnji številki.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 5. avgusta v Gnasu**, okraj Feldbach; pri Št. Ožbaldu bei Plankanwarth, okraj Okolica graška; pri Št. Ožbaldu**, okraj Oberzeiring; pri Št. Bolfanku**, okraj Obdach; pri Št. Janžu**, okraj Arvež; v Ptuj (mestu samem); v Gasenu, okraj Birkfeld; v Puchu**, okraj Weiz; v Lembergu**, okraj Šmarje pri Jelšah; v Loki**, okraj Laško; v Ormožu*; v mestu Celje*; v Straßegg, okraj Bruck; pri Sv. Petru pod Sv. Gorami*, okraj Kozje; v Arnečah, okraj Soštanj.

2. Cenik umetnih gnojil za jesen 1912.

S 1. julijem t. l. stopijo v veljavo jesenske cene za Tomaževo žlindro. Cena Tomaževi žlindri za dobavo od 1. julija do konca decembra 1912 po skupni fosforovi kislini znaša po tem, kaka je pač produkcija 15 do 20% skupne fosforove kisline, z 80% raztopljalnosti v citrenski kislini in 75% fine moke od železnice v Trstu za one kraje, za ktere se od Trsta to gnojilo pošilja, 32 1/2 vin. za kilogramdstotek skupne fosforove kisline.

Cene za kajnit, kalijevo gnojilno sol, kostno moko I in II, mineral in kostne moke - superfosfate ostanejo 31. decembra t. l. neizpremenjene.

V vseh drugih dobavnih in rabatnih (glede popusta) pogojih za umetna gnojila ne nastane nikakva sprememba.

Čilski solitar pošilja Zveza, dokler je kaj zaloge, po svoji prosti volji iz skladišč v Gradcu, Mariboru, Celju in Ptuj za 31 K 500 do 100 kg bruto (to je teža solitra z zavojem vred) za neto (tako se imenuje teža kakšne reči brez zavoja) proti takojšnjemu plačilu brez popusta.

Naročila na umetna gnojila v celih vagonih za jesensko uporabo se naj pravočasno naznanijo Zvezi, ker navadno jeseni primanjkuje železnicam vagonov, in toraj prepozno došlih naročil ne moremo točno rešiti.

3. Bakreno galico,

dobava Zveza, dokler je kaj zaloge, najboljša kakovosti v vrečah po 100 kg po od 15. junija t. l. veljavni ceni K 64.—; kraj odpošiljatve Gradec, Maribor ali Celje določi Zveza; 100 kg z vrečo vred brutto za neto. Vreče po 50 kg se podražijo za 60 vinarjev pri 100 kg. Z ozirom na vedno višje cene moremo imeti razmeroma le majhne množine bakrene galice na skladišču. Priporočamo torej svojim članom, da si jo omislijo čim prej in nam naročila vpošljo, kakor hitro mogoče, kajti ni izključeno, da se bodo cene še bolj zvišale.

4. Žveplo.

Ventillato Trezza, najfinejša kakovost, v bombaževih vrečah, po 25 kg, od našega skladišča v Mariboru ob Dravi, 100 kg za 21 K 50 v.

III.

Zadružna vnovčevalnica živine pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Pregled ponudb in naročil.

5. Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesenti med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Dne 6. avgusta v Fehrungu; pri Novi Cerkvi**, okraj Ptuj; pri Mariji Snežna**, okraj Cmurek; v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Radgoni*.

Dne 7. avgusta v Lučanah (Leutschach, sejem z malo živino), okr. Arvež (Arnfels); v Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem* (svinjski sejem), okr. Kozje.

Dne 8. avgusta na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem s ščetinarji).

Dne 9. avgusta v Saazkogel pri Sebastijanovi cerkvi, okr. Feldbach; v Rogatcu (sejem s ščetinarji); v Gradcu (z zaklano klavno živino).

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponjavecu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesenti obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Živinski sejmi v Gradcu meseca in avgusta 1912.

Sejmi z rogatino: 1., 8., 14., 22. in 29. avgusta; 5., 12., 19. in 26. septembra.

Dva ni pred sejmom s klavno živino se vrši sejem z živino za vzrejo.

Sejmi z malo klavno živino: 2., 9., 16., 23. in 30. avgusta; 6., 13., 20. in 27. septembra.

Konjski sejmi: v četrtek 1. avgusta; v soboto 31. avgusta in v četrtek 5. septembra.

Ponudbe:

Karl Dornhofer v Köpöngu, št. 18, pošta Laindorf, ponuja dva plemenska bika, vzhodno-štajerskega lisca, brez pogreška, 1 triletnega s kakim 1000 kg, drugega 2 1/2 letnega s kakimi 650 kg po 1 K 1 kg.

Oskrbištvo grajščine Freudenu, pošta Apače (Abstall), postaja Cmurek (Mureck): 3 plemenske bika algavškega plemena, čez 1 leto stare, lepe rasti, cepljene, ki so zrastle na paši; njih matere so prav dobre dojnice. Njih živa teža znaša približno 400 kg. Cena jim je od hleva proč po 700 K.

Gospa Lota Hüchel, grajščina Freiberg, pošta Gleisdorf: 17 pristnih pingavskih telic, približno 6000 kg težkih, za vsak rep živinčeta 250 do 400 K; 11 pristnih mladih pingavskih bikov, približno 3500 kil težkih. Vsako sledje navedenih glav stane 300 do 500 K.

Lenart Fischer v Štrihovcu, pošta St. Ij v Slov. Gor., jarem mladih volov, 3/4 leta starih, približno 400 kg težkih, 320 K; 1 1/2 leta staro žrebico, angleško-arabskega plemena, lepe rasti, črne barve, 14 1/4 pestij visoko, 330 kg.

Frederik Hartinger, posestnik v Fernitzu št. 70, 1 čistokrvnega bika montafonske pasme, 2 leti starega, dobrega plemenjaka, 520 kil težkega, 500 K.

Zadružna vnovčevalnica za živino pri St. Miklavžu v Sausalu: 2 lepa plemenska bika muropolske pasme, 2 1/2 leta stara, vozita dobro, nista huda, približno 1000 kg, K 1 za kilogram; 1 kravo, mešane pasme, dobro dojnico, vrže koncem meseca julija sedmo tele, vozi dobro; cena po sporazumu.

Jožef Berger, grajščina Hahnhof, Stiftingtal pri Gradcu: 1 bika čiste muricodolske pasme, 15 mesecev starega plemenjaka, čez 600 kg, K 800.

Prosimo, da se pri ponudbah živine navede po možnosti živa teža in cena.

Prijave za prodajo in nakup se priobčijo samo trikrat, če se nismo pisмено drugače pogodili.

Dne 10. avgusta pri Št. Lovrencu pri Brucku; v Deutschlandsbergu**; v Übelbachu, okr. Frohnleiten; v Mooskirchenu, okr. Voitsberg; v Stubenbergu, okr. Pöllau; v Judenburgu**, v Lučanah**, okr. Arvež; v Großkleinu (sejem s klavno živino), okr. Arvež; pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju**, okr. Ptuj; v Radgoni**; v Podsredi**; v Slovenjem Gradcu**; v Brežicah** (svinjski sejem).

Dne 11. avgusta v Blaindorffu, okr. Hartberg; v Windisch-Hartmannsdorfu, okr. Gleisdorf.

Dne 12. avgusta v Stubalpe*, okr. Voitsberg; v Gleinstätenu*, okr. Arvež; pri Št. Jurju*, okr. Celje; pri Sv. Lovrencu nad Mariborom** okr. Maribor.

Dne 13. avgusta v Feldbachu*; v Ljutomeru*; v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Rogatcu (sejem z veliko živino).

Dne 14. avgusta v Gaalu**, okr. Knittelfeld; na Ptujski Gori*, okr. Ptuj; v Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem, okr. Kozje (svinjski sejem); v mestu Mariboru*.

Dne 15. avgusta v Arvežu (sejem z malo živino); v Frauenbergu, okr. Liezen; pri Sv. Trojici v Slov. Gor., okr. Sv. Lenart v Slovenskih Goricah; v Lučanah**, okr. Arvež; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem).

Dne 16. avgusta pri Sv. Martinu**, okr. Deutschlandsberg; v Frohnleitenu**; v Stražu**, okr. Lipnica; pri Sv. Vidu pri Ptuj**; v Sevnici**; v Vuzenici**, okr. Marenberg; v Mozirju**, okr. Gornjigrad; v Rogatcu (sejem s ščetinarji); v Gradcu (z zaklano klavno živino).

Dne 17. avgusta v Jarenini, okr. Maribor; v Kapeli**, okr. Brežice; v Šmarju pri Jelšah*; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 18. avgusta v Ardingu, okr. Liezen.

Dne 19. avgusta v Jagerbergu**, okr. Kirchbach; v Gleinalpe**, okr. Frohnleiten; v St. Ponkraciju, okr. Graška okolica; v Predingu**, okr. Wildon; v Rotenbergu, okr. Maribor; v Ceremožišah, okr. Rogatec; v Pischelsdorfu, okraj Gleisdorf.

Dne 20. avgusta v Neudorfu, okr. Hartberg; pri Št. Jurju na Pesnici**, okr. Maribor; v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Radgoni*.

Dne 21. avgusta v Marijinem Celju*; v Ptuj (konjski sejem, sejem z govejsko živino in ščetinarji); v Imenem (svinjski sejem), okr. Kozje.

Dne 22. avgusta na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem s ščetinarji).

Dne 23. avgusta v Oberzeiringu**; v Rogatcu (sejem s ščetinarji); v Gradcu (z zaklano klavno živino).

Dne 24. avgusta v Gamsu**, okr. Stainz; v mestu Voitsbergu**; v Irdingu*; v Knittelfeldu; v Arvežu**; pri Sv. Križu, okr. Ljutomer; v Slovenski Bistrici; v Rogatecu**; v Cmureku**; v Birkfeldu**; v Sinabelkirchenu**, okr. Gleisdorf; v Velenju, okr. Šoštanj.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruzna		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ..	50	12	—	9	—	10	—	12	50	11	50	14	—
Ormož ..	50	11	—	9	—	8	50	8	50	10	50	9	5
Gradec ..	50	12	50	11	50	11	95	12	67	10	70	6	50
Ljubno ..	50	13	20	12	25	11	50	13	25	11	25	—	—
Maribor ..	50	11	—	10	—	9	—	12	—	10	5	11	50
Ptuj ...	50	11	50	10	50	10	—	12	—	10	50	—	—
Inomost ..	50	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	70	—
Celovec ..	50	11	74	10	48	—	—	12	86	—	—	—	—
Solnograd ..	50	12	30	11	40	—	—	12	70	11	30	—	—
Dunaj ..	50	12	25	12	15	9	63	11	45	9	55	—	—
Ljubljana ..	50	12	42	10	87	10	60	11	47	9	90	—	—
Line ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Rižena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	10	50	15	50	2	40	2	20	3	—	2	50
Ormož ..	50	12	—	15	—	3	—	2	50	2	—	1	50
Gradec ..	50	12	—	—	—	3	05	2	95	2	35	—	—
Ljubno ..	50	—	—	22	—	4	—	3	—	3	50	3	—
Maribor ..	50	11	50	15	50	2	50	—	—	2	50	2	—
Ptuj ...	50	—	—	—	—	3	60	3	10	3	40	2	60
Celovec ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 15. julija do 21. julija 1912. Pripeljalo se je 47 vozov s 618 metriskimi stoti sena in 20 vozov s 231

metriskimi stoti slame; sejem je bil slabše obiskan, ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 5.— do K 6.40, sladko od K 5.20 do K 6.50; ržena slama od K 4.20 do K 5.—; pšenična slama od K 4.— do K 4.80, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejem z rogato živino dne 25. julija 1912. Prignalo se je 314 volov, 277 bikov, 319 krav, 17 živih telet in — konj, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 2 volov, 164 bikov, 53 krav, — telet; na Gornje Štajersko: 124 volov, 26 bikov, 22 krav; Spodnje Štajersko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Trst: — vol, — bikov, — krav, — telet; Predarlberško: 15 volov, 6 biki, 10 krav, 28 telet; Šwico: 28 volov, — bikov, — krav, — telet; Češko: 10 volov, 6 bikov, 114 krav, 6 telet.

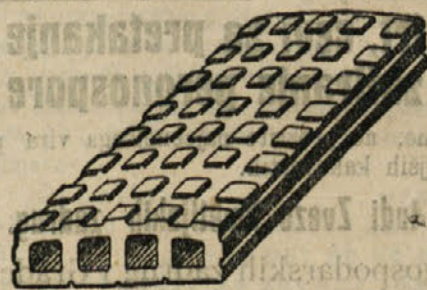
Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od 78.— do K 106.— (izjemoma K 108.—), poltolsti od K 83.— do K 96.—, suhi od K 82.— do K 86.—; voli za pitanje od K —.— do K —.—; klavne krave tolste od K 76.— do K 86.—, poltolste od K 58.— do K 74.—, suhe od K 48.— do K 56.—; biki od K 78.— do K 100.—; dojne krave do 4. teleta od K —.— do K —.—; čez 4. tele od K —.— do K —.—; breje od K —.— do K —.—; mlada živina do 80.— do K 100.—.

Sejem klavne živine dne 26. julija 1912. Zaklana živina: 724 telet, 1867 svinj, 7 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.12 do K 1.32; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.36 do K 1.40; mlade svinje od K 1.60 do K 1.72; nemške pitanske svinje od K 1.64 do K 1.68; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.60 do K 1.68; ogrske pitanske svinje IIa od K —.— do K —.—; mesne svinje od K 1.52 do K 1.60; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe, od —.— do K —.—; ovce od K 1.— do K 1.30; kozlički in jagnjeta od K 6.— do K 8.—.

Radgonske parne opekarne

oddajajo trpežno strešno opeko in grapasto votlo opeko za goveje hleve in svinjake.

Po dolgem premišljevanju in mnogih poskusih se nam je posrečilo napraviti iz žgane ilovice tlake za hleve, s katerimi lahko napravimo vzorne hlevske tlake. Ker površina teh plošč ni gladka, ampak razdeljena v male kocke, ni mogoče, da bi živini izpodrsavalo in po jarkih med temi kockami se lahko scalnica vedno odteka, vsled česar ostane stelja dalje suha in ohranjena.

Če primerjamo stroške za napravo lesenega tlaka in našega iz lončenih plošč, lončeni ni dražji, ako se oziramo na njegove velike prednosti in na trpežnost.

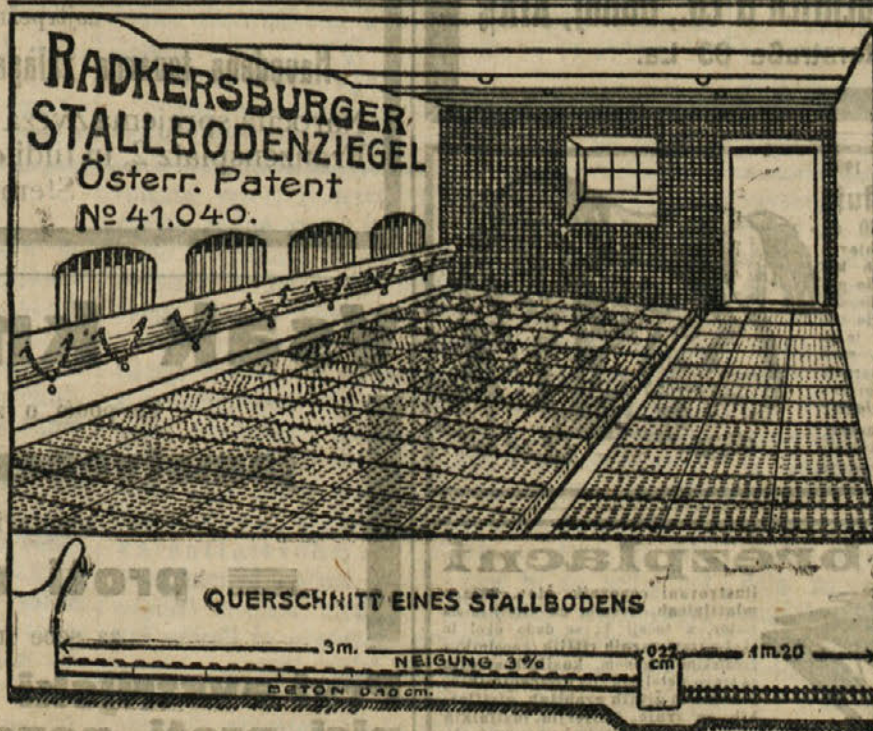
Kakor se vidi iz slike, se položijo te plošče na lahko podlago iz betona, ki je nagnjena 2 1/2 do 3% za govejo živino, 5 do 8% za svinjake.

Hlevski tlak iz gline je pripraven za vsak hlev, se lahko osnaži z malo vodo, le parkrat je treba potegniti z metlo, prihranila se torej čas in material.

Na železniški vagon z 10 tonami se lahko naloži 150 m² teh plošč. 1 komad: 5 kg. Na m² gre 15 plošč.

Vzorci in ponudbe so na razpolago.

Ravnateljstvo radgonskih opekaren v Radgoni.

Tlak iz takih lončenih plošč je mnogo toplejši od vsakega iz drugega materiala napravljenega, ker so plošče votle in prihaja vsled tega temperirani hlevski zrak v tlak, kar na eni strani blaži iz podlage prihajajočo mrzlotu in na ta način zabranjuje preveliko tvorjenje hlevske pare, na drugi strani pa te plošče, ker sta zrak in glina slaba prevodnika toplote, ne jemljejo živini telesne gorkote, kar je velikega zdravstvenega pomena.

Pozor pred malovrednim blagom!

Thomasova moka I.

je najboljša in najcenejša fosfornata gnojilo, ki se lahko rabi vsak čas in pri vseh rastlinah.

Za čistost in za nakazane vsebine fosforjeve kisline, raztopne do zadnjega v citronske kisline, kakor za fino zmleto moko, zaznamovano s

štiriperesno dateljico

garantira (jamči) znana in že z nad 30 letnimi, vedno sijajno uspešnimi skušnjami glede Thomasove moke 65-24

kupčijska pisarna za fosfatovo moko čeških Thomasovih tovarn Dunaj I., Bauernmarkt 13.

Rodbinam

kot prirojenim ljubiteljicam čašice dobre žitne kave, prijetnega in polnega okusa, služi najbolje Franckova Perl-rž. Prava samo z napisom :Perlro: in :kavnim mlinčkom: kot tvorniško znamko.

281-5

Superfosfati

rudninski in kostni so najizdatnejša, najzanesljivejša in radi tega tudi najcenejša fosfornata gnojila za vsakovrstno zemljo. 1-12

Superfosfat

poživi senožeti in s svojo v vodi raztopno fosforjevo kislino, zajamči najvišji pridelek na krmi, ki je ob enem tudi bogat na tečnih fosfornatih soleh.

Superfosfat

zajamči razvoj žit in sočivja od kaljenja do zorenja, požlahtnjuje sadove in jamči za najvišje pridelke.

Amonijakove, kalijeve in soliterne superfosfate

dobavljajo vse tovarne za umetna gnojila, trgovci z umetnimi gnojili, gospodarske zadruge in družbe. Seznamke radi poskusnega gnojenja sprejema in posluži s strokovnimi nasveti osrednja pisarna

PRAGA, Příkopí 17/III.

Dobra pitna voda podaljša življenje!

Iskanje in odpiranje vrečin, vodovode stavi pod garancijo kot specialiteto:

Prva moravska tvornica za vodovode in sesalke

Ant. Kunz, c. in k. dvorni dobavnik, Mähr.-Weißkirchen.

Izborna priporočila na razpolago. - Oglad na licu mesta zelo ceno.

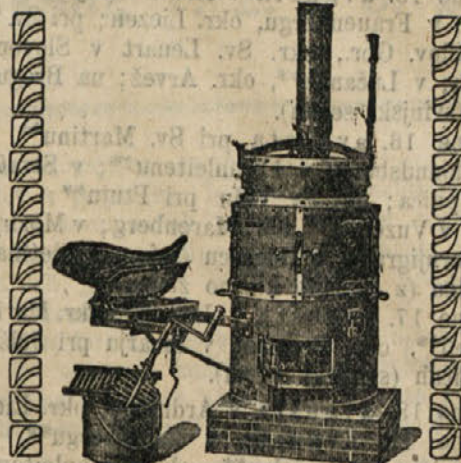
181-24

Iščem pristavnika

za svoje posestvo, uro hoda od Maribora, s 5 delavskimi močmi, zanesljivega, zvestega, pod jako dobrimi pogoji, za jesen. 252-4

TITANIA

brzoparilniki za klajo

Obod se odpre, popolnoma iz kovanega železa in jeklene pločevine, so jako trpežni. Porabi se malo kuriva, par se naglo tvori, klaja pa je vsled tega takoj pripravna za krmiljenje. Malovredna piča postane s parjenjem v „Titania“ brzoparilnikom zopet uporabna in užitna.

Teh parilnikov je že več tisoč v uporabi. - Pojasnila in spričevala dajemo zastoj. - Isčejo se zastopniki.

TITANIA-WERKE
WELS 129 Oberösterreich

Gospode naročevavce

aljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovolijo sklicevati na naš list.

CLIMAX motorji za surovo olje in lokomobile.

Motorji z visokim flakom.

Stotine zadovoljivih naprav že v obratih.

Ceniki in proračuni brezplačno.

Stroški za kurjavo na HP in uro od 1 v naprej.

Brez nevarnosti eksplozije. Brez kontrole finančne oblasti. Potrebuje malo vode.

Najcenejši za kmetijstvo, industrijo in obrt.

Komanditno društvo Bachrich & Co., Dunaj, XIX/6

179a-12

Heiligenstädterstraße 83 La.

Grand Prix na svetovni razstavi v Parizu 1900.

Kwizdov zdravje vračevalni fluid za konje. 1 steklenica stane 2 K 80 v. Če: 60 let v dvorah konjskeleah in dirkališčnih hlevih v porabi za ojačenje in okrepanje odrovenelih kit po naporih i. t. d., omogoča da konji napno vse sile pri drentagu. Kwizdov zdravje vračevalni fluid (besede „Kwizdas Restitutionsfluid“, vinjete in ambalaze so postavno zavarovane) je le takrat pristen, če stoji zraven ta varnostna znamka. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. - Ilustrovani katalogi zastoj in poštne prosti. - Glavna zaloga:

Franc Iv. Kwizda, c. in k. avstroogreki, kralj. rumunski in kralj. bulgarski dvorni dobavitelj okrožni lekarnar, Körneuburg pri Dunaju. 205-24

Zahtevajte brezplačni

ilustrovani cenovnik šte. 303a o mlatilnicah, ročnih, na vitelj in na motor, s tečaji ki se dajo okol in okol mazati, raznih ritiljih (gospelnih) z živalskim pogonom, kosilnih strojih za travo, detalje in žita o obračalnikih, senkih in žitnih grabljah, čistilnikih za zrnje, triljerjih, lučilnikih za koruzo, slamo in krmoreznicah, strojih za repo rezati in pripravljati mečko ter vseh drugih kmetijskih strojih najnovejših in s cenami obdarovanih konstrukcij od

Ph. Mayfarth-a & Co.

tovarnarja kmetijskih strojev z lastno linarno in obratom s kladivi na paro Dunaj II/1, Taborstraße šte. 71. ustanovljeno 1872. 1500 delavcev.

Znatno povečana in najmodernejša opremljena tovarna. Premirana s čez 700 daviti.

Zelo še preprodajalci in zastopniki.

Tovarna za gumijeve izdelke „Elbe“

Dunaj, IX., Frankgasse 1.

Če potrebujete trake za cepljenje trt, cevi za pretakanje vina, priprave za zatiranje peronospore ali kake druge predmete iz gume, ne prezrite najcenejšega vira pri najtrpežnejših kakovostih.

Navedena tovarna zalaga tudi Zvezo kmetijskih zadrug.

Naročila sprejema Zveza gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2, in tudi c. k. kmetijska družba v Gradcu, Stempfergasse 3.

108-24

Vsak kmetovavec

se pouči o za njega neizogibnem

jamstvenem zavarovanju

obrata in o zavarovanju

proti nezgodam

za sebe in svoje osebe pri

Prvi avstrijski splošni zavarovalnici proti nezgodam na Dunaju.

GLAVNO ZASTOPSTVO V GRADCU, HERRENGASSE 28 (GENERALIHOFF).

Varnostni zaklad nad 30,000.000 K.

Izplačanih premij nad 57,000.000 K.

155-12